

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 28. september 2022
Kontor: Internationalt kontor
Sagsbeh: Mads Vigsø Bendsen
Sagsnr.: 2022-3051-0087
Dok.: 2438780

Samlenotat vedrørende de sager på Justitsministeriets område, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022

Side:

3-5	Punkt 1	Kampen mod straffrihed i forhold til begåede forbrydelser i Ukraine - <i>Statsorientering</i>
6-13	Punkt 2a	e-Beviser: Forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager - <i>Statusorientering</i>
14-23	Punkt 2b	e-Beviser: Direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager - <i>Statusorientering</i>
24-29	Punkt 3	Direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljøet - <i>Politisk drøftelse/statusorientering</i>
30-32	Punkt 4	Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) - <i>Statusorientering</i>
33-35	Punkt 5	Uddannelse af dommere mv. og betydningen heraf for adgangen til domstolene i regi af retsstatsprincippet

Slotsholmsgade 10
1216 København K.
T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

- *Meningsudveksling*
- 36-38 Punkt 6 Opretholdelse af grundlæggende rettigheder i en krisetid
 - *Meningsudveksling*
- 39-41 Punkt 7 Rådskonklusioner om styrkelse af Det Europæiske Retlige Cybercrime Netværks kapaciteter
 - *Godkendelse*

Dagsordenpunkt 1: Kampen mod straffrihed i forhold til begåede forbrydelser i Ukraine

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er ikke i sig selv omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022 med henblik på en statusopdatering vedrørende kampen mod straffrihed i forhold til begåede forbrydelser i Ukraine. Det vides ikke på dette stadie, hvad dagsordenspunktet konkret dækker over, men det forventes, at der vil være tale om en opfølgning, som bl.a. vil berøre arbejdet med at indsamle beviser for potentielt begåede krigsforbrydelser i Ukraine som tidligere drøftet på rådsmødet i juni 2022. Sagen er ikke i sig selv omfattet af retsforbeholdet, men emnet vil også kunne vedrøre lovgivningsinitiativer, som er omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har i sig selv hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side imødeser man en statusopdatering af situationen i Ukraine med fokus på justitsområdet, ligesom man anser det for vigtigt, at det sikres, at indsatsen med hensyn til indsamling af beviser for potentielt begåede krigsforbrydelser i Ukraine er effektiv og velkoordineret.

2. Baggrund

Rusland indledte den 24. februar 2022 en invasion af Ukraine. Sidenhen har der på tværs af de forskellige rådsformationer været afholdt en række møder for bl.a. at koordinere et fælles svar på Ruslands handlinger.

På justitsområdet har der således været afholdt en række møder, der har angået forskellige koordinations tiltag samt relevante lovgivningsinitiativer i lyset af situationen i Ukraine.

Drøftelserne om koordination har indtil videre hovedsageligt angået, hvordan medlemsstaterne kan bidrage til arbejdet med at indsamle beviser for potentielt begåede krigsforbrydelser i Ukraine.

Med hensyn til lovgivningsinitiativer er forordningen om ændring af Eurojust-forordningen (forordning (EU) nr. 2018/1727) for så vidt angår

Eurojusts indsamling, opbevaring og analyse af bevismateriale vedrørende folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser trådt i kraft den 1. juni 2022. Forordningen har til formål at åbne op for, at Eurojust kan indsamle, opbevare og dele beviser for krigsforbrydelser og skal i et bredere perspektiv bane vejen for, at Eurojust mere effektivt kan understøtte medlemsstaternes indsatser på området. Det bemærkes, at forordningen er omfattet af retsforbeholdet, men at Danmark har en samarbejdsaftale med Eurojust.

Endvidere kan det i forhold til lovgivningsinitiativer nævnes, at der i regi af Rådet, herunder forskellige Koordinationsudvalg, har været en indledende drøftelse om behovet for at indføre EU-regler om straf for manglende overholdelse af såkaldte EU-sanktioner i form af indefrysning af aktiver. Denne drøftelse vil også kunne blive taget op på rådsmødet.

Kommissionen har endvidere fremsat forslag til en rådsafgørelse, der skal udvide listen over EU-kriminalitetsområder i TEUF artikel 83, stk. 1, med henblik på at tilvejebringe traktathjemmel til at indføre de omtalte EU-sanktionsregler, som forventes at blive vedtaget på et kommende rådsmøde. Kommissionen forventes efter vedtagelsen af rådsafgørelsen at fremsætte et direktivforslag, som tilnærmer definitionen af strafbare handlinger og sanktioner på EU-plan. Det bemærkes, at forslaget til rådsafgørelse er omfattet af retsforbeholdet, ligesom et kommende direktiv forventes at være det.

3. Formål og indhold

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022 med henblik på en statusopdatering vedrørende kampen mod straffrihed i forhold til begåede forbrydelser i Ukraine. Formandskabet har på nuværende tidspunkt ikke offentliggjort yderligere om, hvad statusopdateringen nærmere skal gå ud på.

Det forventes dog, at der vil være tale om en generel orientering, som navnlig vil berøre indsamling af beviser for begåede krigsforbrydelser i Ukraine, Eurojusts rolle på området, koordination af nationale bidrag og spørgsmålet om behov for EU-regler om straf for manglende overholdelse af EU-sanktioner, herunder sanktioner indført som svar på Ruslands invasion af Ukraine.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til, at sagen skal drøftes på rådsmødet. Mere generelt forventes der dog bred enighed på EU-plan om at støtte op om kampen mod straffrihed i forhold til begåede forbrydelser i Ukraine.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen fordømmer på det kraftigste det russiske angreb på Ukraine, ligesom regeringen udtrykker sin fulde solidaritet med Ukraine og den ukrainske befolkning.

Fra dansk side tager man positivt imod en bredere politisk drøftelse om situationen i Ukraine med fokus på justitsområdet. Derudover anser man det for vigtigt, at det sikres, at indsatsen med hensyn til indsamling af beviser for potentielt begåede krigsforbrydelser i Ukraine er effektiv og velkoordineret, herunder på EU-plan.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for en lignende drøftelse i Rådet for Retlige og Indre Anliggender den 9.-10. juni 2022.

Dagsordenpunkt 2a): e-Beviser: Forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2018) 225 endelig

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022 med henblik på en statusorientering om forhandlingerne med Europa-Parlamentet om forslaget til en forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager. Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7. december 2018 og til direktivforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog en endelig position til forslagene den 14. december 2020, hvorefter der har pågået trilogforhandlinger om forslagene. Formandskabet lægger for nuværende op til endelige trilogforhandlinger i efteråret 2022 med henblik på indgåelse af en politisk aftale inden udgangen af 2022. Forordningsforslaget har overordnet til formål at lette indsamlingen af elektronisk bevismateriale på tværs af landegrænser i straffesager. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forordningsforslaget er omfattet af retsforbeholdet, og forslaget har derfor i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Det vurderes dog umiddelbart, at en vedtagelse af forordningsforslaget sammenholdt med en vedtagelse af det samtidigt fremsatte direktivforslag vil have konsekvenser for Danmark. Det forventes, at man fra dansk side kan tage statusorienteringen til efterretning.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 17. april 2018 en pakke bestående af et forslag til forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager samt et forslag til direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager.

De to forslag supplerer de eksisterende EU-regler om retligt samarbejde, herunder konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem EU's

medlemsstater, samt den europæiske efterforskningskendelse. Danmark deltager ikke i sidstnævnte på grund af retsforbeholdet.

Forordningsforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 82, stk. 1. I henhold til artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender) deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende forordningsforslag, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Direktivforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 53 og 62. Direktivforslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet, og Danmark deltager derfor i en kommende vedtagelse af det foreliggende direktivforslag, der således vil være bindende for og finde anvendelse i Danmark. Begge forslag skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294).

Forbedring af grænseoverskridende adgang til e-beviser har indgået i arbejdet med strafforfølgelse i cyberspace, der bl.a. omfatter spørgsmål om kryptering og e-beviser. Emnet har siden 2015 været drøftet på en række rådsmøder.

Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7. december 2018 og til direktivforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog den endelige ordførerrapport den 14. december 2020.

Det bemærkes, at trilogforhandlinger med Europa-Parlamentet om forslaget blev indledt den 10. februar 2021, og at formandskabet lægger for nuværende op til, at der afholdes endelige trilogforhandlinger i efteråret 2022 med henblik på indgåelse af en politisk aftale inden udgangen af 2022. Da der fortsat er en række væsentlige udeståender i forhandlingerne, forventes det fortsat, at der i forbindelse med de kommende forhandlinger vil blive fremsat kompromisforslag.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022 med henblik på en statusorientering om forhandlingerne med Europa-Parlamentet.

3. Formål og indhold

Kommissionens oprindelige forordningsforslag har været genstand for en række drøftelser på arbejdsgruppeniveau. Den følgende gennemgang afspejler Rådets generelle indstilling til forordningsforslaget, der blev vedtaget på

rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7. december 2018. Det skal i den forbindelse understreges, at der har pågået trilogforhandlinger, og at der derfor løbende må forventes at blive fremsat kompromisforslag, der kan afvige fra Rådets generelle indstilling.

Forordningsforslaget bygger på princippet om gensidig anerkendelse og indfører europæiske kendelser om (1) udlevering og (2) sikring af elektronisk bevismateriale, der er lagret af en tjenesteudbyder, der udbyder sine tjenester i EU. De to typer kendelser kan kun udstedes i forbindelse med straffesager, herunder i forbindelse med efterforskning.

Begge typer kendelser vil skulle udstedes eller godkendes af en judiciel myndighed i en medlemsstat (udstedelsesstaten) og fremsendes ved brug af en særlig attest direkte til tjenesteudbyderen eller dennes retlige repræsentant, som tjenesteudbyderen – i medfør af det samtidigt fremsatte direktivforslag – har udpeget med henblik på indsamling af bevismateriale.

Forslaget adskiller sig fra andre retsakter, der bygger på princippet om gensidig anerkendelse, ved, at myndighederne i den medlemsstat, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret (den fuldbyrdende medlemsstat), som udgangspunkt ikke inddrages, idet kendelsen sendes direkte til tjenesteudbyderen eller dennes retlige repræsentant.

Myndighederne i det land, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret, vil kun blive inddraget i særlige tilfælde, eller hvis tjenesteudbyderen eller repræsentanten ikke efterkommer kendelsen.

Forslaget finder kun anvendelse i grænseoverskridende situationer, det vil sige i tilfælde, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret i en anden medlemsstat end udstedelsesstaten. I de tilfælde, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret i samme medlemsstat som den udstedende myndighed, vil sikringen eller udleveringen af bevismaterialet skulle ske efter nationale regler. Forslaget finder ligeledes anvendelse, hvis tjenesteudbyderen ikke er etableret eller repræsenteret i EU, men udbyder tjenester i EU.

Efter forordningsforslaget skal kendelser således sendes direkte fra en myndighed i en medlemsstat til en tjenesteudbyders retlige repræsentant i en anden medlemsstat. En sådan ordning ville rejse spørgsmål i henhold til grundloven, hvis forordningen havde virkning for og fandt anvendelse i Danmark. Det skyldes, at danske myndigheder efter grundloven som udgangspunkt

anses for at være enekompetente til at udøve myndighedsbeføjelser inden for det danske territorium (det såkaldte uskrevne grundlovsforbud), herunder til at optræde med retligt forbindende virkning direkte over for virksomheder og personer i Danmark.

Idet forordningen er omfattet af retsforbeholdet, og dermed ikke finder anvendelse i Danmark, vil kendelser efter forordningsforslaget ikke kunne rettes til og fuldbyrdes direkte over for virksomheder etableret i Danmark. Derimod kan kendelser rettes til sådanne virksomheders retlige repræsentanter, som er udpeget i en anden medlemsstat, ligesom de kan fuldbyrdes, over for virksomhedens retlige repræsentant, af myndighederne i den pågældende medlemsstat. Sådanne kendelser vil derfor ikke få retlig virkning i Danmark.

På den baggrund vurderes det, at forordningsforslaget ikke i sin nuværende form rejser spørgsmål i forhold til grundloven.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget til forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages med Europa-Parlamentet som medlovgiver.

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Udvalg for Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE), som vedtog den endelige ordførerrapport den 14. december 2020.

Det bemærkes, at kommissionens forslag fra april 2018 ikke definerede måden, hvorpå der skulle ske fremsendelse af kendelser til tjenesteudbydernes retlige repræsentanter, eller udveksling af indsamlet elektronisk bevismateriale.

Europa-Parlamentet foreslog i dets rapport en fælles EU-plattform til udveksling af indsamlet elektronisk bevismateriale (et IT-system).

Den 14. juni 2022 blev det under trilogforhandlingerne foreløbigt aftalt at drøfte forslaget om en EU-plattform på teknisk niveau, ligesom Kommissionen blev anmodet om at udarbejde udkast til relevante bestemmelser.

Der udestår desuden væsentlige punkter, hvor der endnu ikke er opnået enighed. Der pågår derfor fortsat trilogforhandlinger om forslaget, som blev

indledt den 10. februar 2021. Det forventes således, at der i forbindelse med de kommende forhandlinger løbende vil blive fremsat kompromisforslag.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført, at den grænseoverskridende dimension af de identificerede problemer betyder, at det er nødvendigt med tiltag på EU-niveau. Kommissionen har bl.a. anført, at de kriminalitetstyper, der findes elektroniske beviser for, ofte vedrører situationer, hvor den infrastruktur, de elektroniske beviser lagres på, samt tjenesteudbyderen, der driver infrastrukturen, er omfattet af en anden national retlig ramme – inden eller uden for EU – end den retlige ramme, som ofret og gerningsmanden er omfattet af. Som følge heraf kan det være meget tidskrævende og vanskeligt for det kompetente land at få effektiv adgang til elektroniske beviser på tværs af grænserne uden fælles minimumsregler.

Kommissionen har anført, at medlemsstaterne hver for sig vil have særligt svært ved at tage højde for den forskelligartede regulering i medlemsstaterne og ved at forbedre samarbejdet efter den nuværende EU-lovgivning, navnlig via den europæiske efterforskningskendelse.

På baggrund af de forskellige retlige tilgange, antallet af berørte politikområder (sikkerhed, grundlæggende rettigheder, herunder proceduremæssige rettigheder og beskyttelsen af personoplysninger, samt økonomiske aspekter) samt den brede vifte af interesser vurderer Kommissionen således, at det er mest hensigtsmæssigt med lovgivning på EU-niveau for at kunne adressere problemerne.

Det er – af de af Kommissionen anførte grunde – regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Danmark har – med enkelte undtagelser – ikke gennemført særlig lovgivning om gensidig retshjælp i straffesager. Det antages imidlertid med støtte i retspraksis, at udenlandske begæring om efterforskningsskridt i Danmark kan imødekommes, uanset om fremsættelsen og behandlingen af retsanmodninger er reguleret i en aftale, der finder anvendelse mellem Danmark og den anmodende stat. De relevante efterforskningsskridt gennemføres i givet fald på grundlag af en analog anvendelse af de relevante bestemmelser i retsplejeloven, idet en udenlandsk anmodning om efterforskning, herunder ransagning, beslaglæggelse samt edition kan imødekommes, hvis det

pågældende efterforskningskridt kunne gennemføres i forbindelse med en tilsvarende national strafferetlig efterforskning.

Lov om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i Den Europæiske Union indeholder endvidere en række særlige regler og procedurer for retshjælp til andre medlemsstater for så vidt angår fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser.

Princippet i reglerne om gensidig retshjælp er, at anmodninger om retshjælp fremsendes mellem de relevante myndigheder i medlemsstaterne.

Der findes ikke danske regler om fremsendelse af kendelser om udlevering af bevismateriale i straffesager direkte til en tjenesteudbyder på tværs af landegrænserne.

7. Konsekvenser

Forordningsforslaget er som nævnt fremsat med hjemmel i TEUF artikel 82, stk. 1. Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af forordningsforslaget, ligesom forslaget ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Forslaget har derfor i sig selv ikke lovgivningsmæssige, økonomiske eller øvrige konsekvenser for Danmark.

Det bemærkes imidlertid, at forordningsforslaget skal ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte direktivforslag, som ikke er omfattet af retsforbeholdet, hvorfor det umiddelbart vurderes, at en vedtagelse af forordningsforslaget sammenholdt med en vedtagelse af det samtidigt fremsatte direktivforslag vil have konsekvenser for Danmark, herunder for erhvervslivet. Danmarks stilling i relation til forordningsforslaget er i øjeblikket ved at blive nærmere afdækket i lyset af Danmarks tilknytning til direktivforslaget. De mulige konsekvenser af forordningsforslaget vil på baggrund af resultatet af denne undersøgelse kunne fastlægges nærmere.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Erhverv, Danske Advokater, Datatilsynet,

Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Anklagere, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Aarhus (Juridisk Institut), Institut for Menneskerettigheder, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Institut for Menneskerettigheder, Rigspolitiet, Politiforbundet, Datatilsynet og Domstolsstyrelsen har afgivet høringssvar, men har ikke haft bemærkninger til forslaget.

IT-Politisk forening, Erhvervsstyrelsen, Dansk Erhverv og Advokatrådet har afgivet høringssvar med bemærkninger til forslaget.

IT-Politisk forening har bl.a. anført, at det er et grundlæggende problem ved forordningsforslaget, at det giver myndigheder mulighed for at operere direkte i andre EU-lande, ved at udstede bindende editionskendelser til tjenesteudbydere, uden at involvere myndighederne i modtagerlandet. Med forordningsforslaget overlades det dermed til private tjenesteudbydere at værne om borgernes retssikkerhed og grundlæggende rettigheder.

Dansk Erhverv har bl.a. anført, at der på tværs af grænser er behov for en ny måde at behandle og fremskaffe elektronisk bevismateriale i straffesager - forudsat at det ikke går ud over tjenesteudbyderes mulighed for at beskytte brugernes data. Imidlertid ses der med bekymring på den situation, at Danmark står uden for de retslige instrumenter introduceret i forordningsforslaget. På den baggrund opfordrer Dansk Erhverv bl.a. til en analyse af eventuelle modstridende forpligtelser samt en mulig justering af dansk lovgivning med henblik på at sikre overensstemmelse med forordningen.

Erhvervsstyrelsen har vurderet, at en vedtagelse af forordningsforslaget sammenholdt med en vedtagelse af direktivforslaget kan medføre administrative byrder for erhvervslivet.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forordningsforslaget har været genstand for en række drøftelser på arbejdsgruppeniveau i forbindelse med trilogforhandlingerne med Europa-

Parlamentet, men der er endnu ikke opnået enighed om en fælles tilgang mellem Rådet og Parlamentet.

Det forventes, at medlemsstaterne vil tage statusorienteringen til efterretning på rådsmødet den 13.-14. oktober 2022.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man overordnet positivt indstillet over for forslaget, der har til formål at lette det retlige samarbejde i straffesager.

Det bemærkes dog, at Danmark, som følge af retsforbeholdet, ikke vil deltage i en kommende vedtagelse af forordningsforslaget, som derfor ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Som følge af det samtidigt fremsatte direktivforslag, som ikke er omfattet af retsforbeholdet, vil forslagene dog kunne medføre visse konsekvenser for Danmark, jf. pkt. 7. I forbindelse med forhandlingerne med Europa-Parlamentet vil man fra dansk side derfor fortsat være opmærksom på, hvilken betydning forslaget vil have for Danmark, herunder for danske myndigheder, forbrugere og tjenesteudbydere, samt for det fremtidige samarbejde med de øvrige medlemsstater.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forordningsforslaget har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022.

Dagsordenpunkt 2b): e-Beviser: Direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2018) 226 endelig

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022 med henblik på en statusorientering om forhandlingerne med Europa-Parlamentet om forslaget til et direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager. Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7. december 2018 og til direktivforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog en endelig position til forslagene den 14. december 2020, hvorefter der har pågået trilogforhandlinger om forslagene. Formandskabet lægger for nuværende op til endelige trilogforhandlinger i efteråret 2022 med henblik på indgåelse af en politisk aftale inden udgangen af 2022. Forslaget har overordnet til formål at lette indsamlingen af elektronisk bevismateriale på tværs af landegrænser i straffesager. Dertil har direktivforslaget til formål at reducere hindringer for tjenesteudbydernes frie udveksling af tjenesteydelser. Forslaget til direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager er ikke omfattet af retsforbeholdet. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Direktivforslaget forventes at kræve ændringer i dansk lovgivning. Fra dansk side er man overordnet positiv over for forslaget, og man vil fra dansk side fortsat være opmærksom på, hvilken betydning forslaget vil have for Danmark, herunder for danske myndigheder, tjenesteudbydere og forbrugere samt for det fremtidige samarbejde med de øvrige medlemsstater. Det forventes, at man fra dansk side kan tage statusorienteringen til efterretning.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 17. april 2018 en pakke bestående af a) et forordningsforslag om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager samt b) et direktivforslag om

harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager.

De to forslag supplerer de eksisterende EU-regler om retligt samarbejde, herunder konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater, samt den europæiske efterforskningskendelse. Danmark deltager ikke i sidstnævnte på grund af retsforbeholdet.

Forordningsforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 82, stk. 1. I henhold til artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender) deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende forordningsforslag, og forordningen vil ikke være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Direktivforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 53 og 62. Direktivforslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet, og Danmark deltager derfor i en kommende vedtagelse af det foreliggende direktivforslag, der således vil være bindende for og finde anvendelse i Danmark. Begge forslag skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294).

Forbedring af grænseoverskridende adgang til e-beviser har indgået i arbejdet med strafforfølgelse i cyberspace, der bl.a. omfatter spørgsmål vedrørende kryptering og e-beviser. Emnet har siden 2015 været drøftet på en række rådsmøder.

Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7. december 2018 og til direktivforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog den endelige ordførerrapport den 14. december 2020.

Trilogforhandlingerne om både forordningsforslaget og direktivforslaget blev indledt den 10. februar 2021 ligesom, at der løbende er blevet afholdt tekniske møder og uformelle drøftelser med Europa-Parlamentet. Forslagene forhandles samlet.

Det bemærkes, at der for nuværende er lagt op til, at der afholdes endelige trilogforhandlinger i efteråret 2022 med henblik på indgåelse af en politisk aftale inden udgangen af 2022. For så vidt angår direktivforslaget er der få udeståender, modsat forordningsforslaget, hvor det er flere væsentlige udeståender, hvor der endnu ikke er opnået enighed.

Direktivforslaget er modtaget i dansk sprogversion den 25. maj 2018.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022 med henblik på en statusorientering om fremdriften i forhandlingerne med Europa-Parlamentet.

3. Formål og indhold

Kommissionens oprindelige direktivforslag har været genstand for en række drøftelser på arbejdsgruppeniveau. Den følgende gennemgang afspejler Rådets generelle indstilling til direktivforslaget, der blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019. Det skal i den forbindelse understreges, at der har pågået trilogforhandlinger, og at der derfor løbende må forventes at blive fremsat kompromisforslag, der kan afvige fra Rådets generelle indstilling.

Direktivforslaget har til formål at forpligte medlemslandene til at pålægge udbydere af visse elektroniske tjenester, som udbyder tjenester i EU, at udpege en retlig repræsentant, som skal modtage, overholde og håndhæve afgørelser fra kompetente myndigheder om indsamling af bevismateriale i straffesager på vegne af den pågældende tjenesteudbyder. Der vil eksempelvis kunne være tale om de kendelser om udlevering og sikring af elektronisk bevismateriale, der indføres med det samtidigt fremsatte forordningsforslag, men der kunne for eksempel også være tale om rent nationale anmodninger eller anmodninger baseret på den europæiske efterforskningskendelse eller i medfør af reglerne om retshjælp.

Det afgørende for, om en tjenesteudbyder er omfattet er, om tjenesteudbyderen gør det muligt for juridiske eller fysiske personer i en eller flere medlemsstater at anvende sine tjenester. Den blotte tilgængelighed af tjenesten er dog ikke tilstrækkelig. Der stilles derfor også krav om en "væsentlig tilknytning" til den eller de medlemsstater, hvor tjenesterne stilles til rådighed, hvilket vil skulle afgøres på grundlag af en række momenter. En sådan væsentlig tilknytning anses for at være til stede, hvis tjenesteudbyderen er etableret i EU.

For tjenesteudbydere uden for EU vil det være afgørende for, om kravet om væsentlig tilknytning er opfyldt, om der er et betydeligt antal brugere i en eller flere medlemsstater, eller om tjenesteudbyderen målretter sine tjenester mod en eller flere medlemsstater, f.eks. ved at markedsføre tjenesterne på det nationale sprog eller ved at udbyde app's i lokale "app-butikker".

Forslaget finder ikke anvendelse for tjenesteudbydere, der er etableret i en enkelt medlemsstat og alene udbyder tjenester på denne medlemsstats område. Danske virksomheder, der alene udbyder tjenester i Danmark, vil således ikke blive forpligtet efter direktivet.

Alene udbydere af visse kategorier af tjenester foreslås på nuværende tidspunkt omfattet af forslaget. Der er foreløbigt opnået enighed om kategorierne i trilogforhandlingerne.

En udbyder af sådanne tjenester, som udbyder sine tjenester i EU, jf. det ovenfor beskrevne, vil skulle udpege mindst én retlig repræsentant inden for EU. Repræsentanten vil skulle udpeges i en af de medlemsstater, hvor tjenesteudbyderen udbyder sine ydelser eller er etableret.

Den retlige repræsentant kan være en fysisk eller juridisk person, herunder tredjemand. Tjenesteudbyderen vil også kunne udpege et eksisterende forretningssted, herunder en juridisk enhed, et agentur, et kontor eller hovedsædet.

Direktivforslaget indeholder en bestemmelse om, at hvis en tjenesteudbyder er forpligtet til at udpege en retlig repræsentant, og hvis tjenesteudbyderen udbyder sine tjenester i en medlemsstat, der deltager i det retlige samarbejde på det strafferetlige område (instrumenter vedtaget i henhold til TEUF afsnit V, kapitel 4), skal tjenesteudbyderen udpege mindst én retlig repræsentant i en medlemsstat, der deltager i det retlige samarbejde i straffesager. Baggrunden for denne bestemmelse er, at Danmark som følge af retsforbeholdet (samt i et vist omfang også Irland) ikke i alle tilfælde vil være bundet af den retsakt (f.eks. den europæiske efterforskningskendelse), som ligger til grund for anmodningen til den retlige repræsentant.

Dette medfører, at en retlig repræsentant udpeget i Danmark (eller i en anden medlemsstat, der ikke deltager i et eller flere af de relevante samarbejdsinstrumenter), ikke vil kunne varetage sit hverv fuldt ud, idet vedkommende ikke vil kunne modtage en kendelse i henhold til det instrument, som medlemsstaten ikke deltager i.

For Danmark vil denne bestemmelse i praksis medføre, at en dansk tjenesteudbyder omfattet af direktivet, der udbyder tjenester i et andet EU-land end Danmark, ikke vil kunne udpege sin retlige repræsentant i Danmark, fordi Danmark som følge af retsforbeholdet ikke i alle tilfælde vil være bundet af de retsakter, der ligger til grund for anmodningen. Den danske

virksomhed vil således skulle udpege sin retlige repræsentant i en medlemsstat, der deltager i det EU-retlige samarbejde på det strafferetlige område.

Tjenesteudbydere skal oplyse den centrale myndighed i den medlemsstat, hvori den retlige repræsentant udpeges, om udpegningen og kontaktoplysninger på den pågældende retlige repræsentant, samt om det eller de sprog, der kan rettes henvendelse til repræsentanten på. Har en tjenesteudbyder udpeget flere retlige repræsentanter, skal tjenesteudbyderen desuden oplyse om de kriterier, som tjenesteudbyderen har fastsat skal gælde for fordelingen mellem repræsentanterne ved fremsendelsen af henvendelser. Medlemslandenes myndigheder vil kunne afvige fra disse kriterier i behørigt begrundede tilfælde. Tjenesteudbyderen skal gøre oplysningerne offentligt tilgængelige og orientere om eventuelle ændringer.

Medlemsstaterne skal ved fastsættelsen af nationale regler sikre bl.a., at såvel den retlige repræsentant som tjenesteudbyderen kan gøres ansvarlige for manglende opfyldelse af de forpligtelser, der udspringer af den retlige ramme, som gælder ved repræsentantens modtagelse af afgørelser og kendelser.

Medlemsstaterne skal bl.a. også indføre sanktioner for tjenesteudbyderens overtrædelse af nationale bestemmelser, der vedtages i medfør af direktivet, herunder hvis en tjenesteudbyder ikke udpeger en retlig repræsentant i overensstemmelse med direktivet eller ikke forsyner repræsentanten med de nødvendige beføjelser og ressourcer til generelt at kunne efterkomme de kompetente myndigheders afgørelser. Straffen for ikke at efterkomme en konkret afgørelse, såsom en kendelse i en konkret sag, vil derimod skulle følge af andre instrumenter, såsom det samtidigt fremsatte forordningsforslag, eller af national ret.

Direktivforslaget indfører endvidere en række andre forpligtelser for de enkelte medlemsstater med henblik på sikring af direktivets effektivitet.

Direktivforslaget indeholder herudover bestemmelser om mekanismer vedrørende koordination mellem de centrale myndigheder i medlemsstaterne, gennemførelse, evaluering og ikrafttræden.

Der henvises for en nærmere gennemgang af forordnings- og direktivforslagene om e-Beviser, herunder i forhold til retssikkerhed og forholdet til det danske retsforbehold, til justitsministerens besvarelse af 29. januar 2019 af spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Europaudvalg.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget til direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages med Europa-Parlamentet som medlovgiver.

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Udvalg for Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE), som vedtog den endelige ordførerrapport den 14. december 2020.

Europa-Parlamentet har bl.a. tidligere foreslået at sammenlægge forordningsforslaget om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager med direktivforslaget om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager, så der alene blev lagt op til at vedtage én samlet forordning om e-beviser.

Endvidere foreslås det, at den forpligtelse, der fremgår af direktivforslaget til at forpligte tjenesteudbydere af visse elektroniske tjenester, som udbyder tjenester i EU, til at udpege en retlig repræsentant i et medlemsland omfattet af forordningen, begrænses til at finde anvendelse for tjenesteudbydere, der ikke er etableret i EU, og tjenesteudbydere, der er etableret i et medlemsland, der ikke er bundet af forordningen.

Det bemærkes, at trilogforhandlinger om forslaget blev indledt den 10. februar 2021, og at formandskabet for nuværende lægger op til, at der afholdes endelige trilogforhandlinger i efteråret 2022 med henblik på indgåelse af en politisk aftale inden udgangen af 2022. Det forventes fortsat, at der i forbindelse med de kommende forhandlinger vil blive fremsat kompromisforslag.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført, at forslaget omfatter tjenesteudbydere, der udbyder deres tjenester i EU, uanset hvor de er etableret, dvs. både i og uden for EU.

Kommissionen har i den forbindelse anført, at det i mangel af en fælles EU-tilgang er sandsynligt, at ukoordinerede nationale løsninger i forhold til modtagelse, overholdelse og fuldbyrdelse af afgørelser om indsamling af bevismateriale i straffesager vil føre til en fragmentering og skabe et

kludetæppe af forskellige og potentielt konfliktende nationale forpligtelser for de tjenesteudbydere, der driver virksomhed på flere markeder. Kommissionen har anført, at dette hæmmer leveringen af tjenesteydelser i hele EU.

På baggrund af de forskellige retlige tilgange samt de mange interessenter vurderer Kommissionen således, at det er mest hensigtsmæssigt med lovgivning på EU-niveau for at kunne adressere problemerne.

Det er – af de af Kommissionen anførte grunde – regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Der findes ikke i dansk ret regler om tjenesteudbyderes udpegning af en retlig repræsentant med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager.

7. Konsekvenser

Det vurderes, at en vedtagelse af direktivforslaget vil medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning.

Det vurderes endvidere, at en vedtagelse af direktivforslaget vil have konsekvenser for erhvervslivet. Disse konsekvenser vil være forbundet med, at danske virksomheder, der er omfattet af direktivet, skal udpege en retlig repræsentant, der skal være bosiddende eller etableret i en anden medlemsstat end Danmark og besvare anmodninger fra andre medlemsstaters retslige myndigheder vedrørende udlevering af bevismateriale i straffesager. De nærmere økonomiske konsekvenser for erhvervslivet vil skulle afklares nærmere i forbindelse med gennemførelsen af direktivet i dansk ret.

8. Høring

Kommissionens forslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Erhverv, Danske Advokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Anklagere, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Aarhus (Juridisk Institut), Institut for Menneskerettigheder, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Københavns Universitet,

Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Institut for Menneskerettigheder, Rigspolitiet, Politiforbundet, Datatilsynet og Domstolsstyrelsen har afgivet hørings svar, men har ikke haft bemærkninger til forslagene.

IT-Politisk forening, Erhvervsstyrelsen og Dansk Erhverv har afgivet hørings svar med bemærkninger til begge forslag.

IT-Politisk forening har bl.a. anført, at direktivforslaget kan medføre en konkurrencemæssig ulempe for danske tjenesteudbydere, da de modsat tjenesteudbydere i andre EU-lande ikke nødvendigvis kan nøjes med at udpege en retlig repræsentant i deres hjemland. Det bør efter dansk ret sikres, at en dansk tjenesteudbyder kan udlevere de nødvendige oplysninger om danske borgere til en retlig repræsentant uden for Danmark – med henblik på, at den retlige repræsentant kan efterleve en europæisk editionskendelse.

Dansk Erhverv har bl.a. anført, at der på tværs af grænser er behov for en ny måde at behandle og fremskaffe elektronisk bevismateriale i straffesager. Dog bemærkes det, at konsekvenserne af retsforbeholdet bør undersøges både for danske virksomheder og globale virksomheders tilskyndelse til at slå sig ned med hovedsæde i Danmark.

Erhvervsstyrelsen har vurderet, at en vedtagelse af direktivforslaget sammenholdt med en vedtagelse af det fremsatte forordningsforslag kan medføre væsentlige administrative byrder for erhvervslivet.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Direktivforslaget har været genstand for en række drøftelser på arbejdsgruppeniveau i forbindelse med trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet med henblik på at finde kompromisforslag, men der er endnu ikke opnået enighed om en fælles tilgang mellem Rådet og Parlamentet, idet der fortsat er væsentlige udeståender i forhandlingerne. Det bemærkes, at formandskabet for nuværende lægger op til, at der afholdes endelige trilogforhandlinger i efteråret 2022 med henblik på indgåelse af en politisk aftale inden udgangen af 2022.

Det forventes, at medlemsstaterne vil tage statusorienteringen til efterretning på rådsmødet den 13.-14. oktober 2022.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man overordnet positivt indstillet over for forslaget, der har til formål at lette det retlige samarbejde i straffesager og reducere hindringer for tjenesteudbydernes frie udveksling af tjenesteydelser i EU.

Danmark er således positivt indstillet over for, at direktivet indebærer, at danske virksomheder omfattet af direktivet, der udbyder tjenesteydelser i andre medlemsstater, fremadrettet ikke vil blive mødt med forskellige krav vedrørende udpegning af retlige repræsentanter i de forskellige medlemsstater. Der vil f.eks. ikke fremadrettet kunne stilles krav om, at danske virksomheder udpeger repræsentanter i alle de medlemsstater, hvori virksomhederne udbyder tjenesteydelser.

Direktivforslaget vil imidlertid medføre visse konsekvenser for Danmark, jf. pkt. 7. Fra dansk side har der under forhandlingerne været lagt vægt på, hvilken betydning forordnings- og direktivforslagene vil have for Danmark, herunder for danske myndigheder, forbrugere og tjenesteudbydere, samt for det fremtidige samarbejde med de øvrige medlemsstater, herunder særligt set i lyset af, at forordningsforslaget om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager ikke finder anvendelse for eller i Danmark.

Kommissionen har i sammenhæng hermed uformelt tilkendegivet over for regeringen, at kendelser efter det af Kommissionen fremsatte forordningsforslag som udgangspunkt – på samme måde som for tjenesteydere fra lande uden for EU – tillige vil omfatte bevismateriale, der er lagret i Danmark.

Forordningsforslaget i sammenhæng med direktivforslaget vil også medføre, at en repræsentant for en dansk tjenesteudbyder omfattet af direktivet, der udbyder tjenester i et andet EU-land end Danmark, vil have de samme rettigheder som repræsentanter for tjenesteydere fra lande uden for EU i forhold til håndteringen af editions- og sikringskendelser efter forordningen. Det gælder bl.a. forordningens regler om håndtering af de situationer, hvor der måtte gælde særlige nationale regler for udlevering af bevismateriale.

Regeringen afventer i øjeblikket Kommissionens bekræftelse af ovenstående forståelse af forordningens anvendelse for danske virksomheder.

I forbindelse med forhandlingerne med Europa-Parlamentet vil man fra dansk side fortsat være opmærksom på, hvilken betydning forslagene vil have for Danmark, herunder for danske myndigheder, forbrugere og tjenesteudbydere, samt for det fremtidige samarbejde med de øvrige medlemsstater.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Direktivforslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 1. marts 2019 med henblik på forhandlingsoplæg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019.

Direktivforslaget har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022.

Dagsordenpunkt 3: Direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljøet

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2021) 851

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13. - 14. oktober 2022. Direktivforslaget har bl.a. til formål at effektivisere efterforskningen og retsforfølgningen af miljøkriminalitet ved at ajourføre anvendelsesområdet for det gældende direktiv 2008/99/EF om strafferetlig beskyttelse af miljøet, sikre effektive, afskrækkende og forholdsmæssige sanktionstyper og -niveauer for miljøkriminalitet og fremme grænseoverskridende efterforskning og retsforfølgning. Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Danmark deler ønsket om at styrke bekæmpelsen af miljøkriminalitet i medlemsstaterne og er derfor umiddelbart positivt indstillet over for formålet med forslaget.

2. Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag nr. 2021/0422 (KOM (2021) 851) af 15. december 2021 til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljøet og om erstatning af direktiv 2008/99/EF.

Retsgrundlaget for direktivforslaget er TEUF artikel 83, stk. 2, og behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Danmark deltager derfor ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende direktivforslag, der ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark, jf. også betragtning nr. 38 i præamblen til Kommissionens forslag.

Den nuværende EU-lovgivning, der fastsætter fælles minimumsregler for at kriminalisere miljøkriminalitet, er direktiv 2008/99/EF om strafferetlig beskyttelse af miljøet.

Kommissionen evaluerede direktivet i 2019 og 2020 og offentliggjorde sine konklusioner i oktober 2020. Kommissionen fandt, at direktivet ikke havde nogen større virkning i praksis. I løbet af de seneste 10 år har antallet af

sager om miljøkriminalitet, der er blevet efterforsket og afsluttet med domfældelse, således været meget lavt. Desuden var de pålagte sanktionsniveauer ifølge Kommissionen for lave til at have afskrækkende virkning, og det grænseoverskridende samarbejde fandt ikke sted på en systematisk måde.

I evalueringen blev der derudover konstateret betydelige håndhævelsesmangler i medlemsstaterne og på alle niveauer i håndhævelseskæden samt mangler med hensyn til ressourcer, specialiseret viden, kendskab, prioritering, samarbejde og informationsudveksling samt pålidelige, nøjagtige og fuldstændige statistiske data om sager om miljøkriminalitet.

Formålet med direktivforslaget er på den baggrund at ajourføre anvendelsesområdet for det gældende direktiv 2008/99/EF om strafferetlig beskyttelse af miljøet, at sikre effektive, afskrækkende og forholdsmæssige sanktionstyper og -niveauer for miljøkriminalitet og at fremme grænseoverskridende efterforskning og retsforfølgning.

Forslaget har siden fremsættelsen været behandlet på rådsarbejdsgruppeniveau i Gruppen vedrørende Retligt Samarbejde i Straffesager (COPEN).

Sagen var på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af en delvis generel indstilling til forslaget.

3. Formål og indhold

Direktivforslaget er foreløbigt på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) med henblik på enten en politisk drøftelse eller en statusopdatering. Det vides på nuværende tidspunkt ikke, hvad drøftelsen nærmere vil fokusere på, og hvordan den eventuelt vil spille ind i forhandlingerne om forslaget.

4. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har vurderet, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. TEU artikel 5, stk. 3. Kommissionen har i den forbindelse bl.a. henvist til kriminelle aktiviteter i forbindelse med miljøet ofte har en

grænseoverskridende dimension, mens visse miljøforbrydelser normalt rammer flere lande (f.eks. ulovlig handel med affald, beskyttede arter eller produkter fremstillet af vilde dyr og planter) eller har grænseoverskridende virkninger (f.eks. i tilfælde af grænseoverskridende forurening af luft, vand og jord). Grænseoverskridende samarbejde mellem retshåndhævende og retlige myndigheder er derfor af afgørende betydning.

Kommissionen har videre henvist til, at medlemsstaterne på trods af de fremskridt, der er gjort med at skabe et fælles sæt definitioner af miljøkriminalitet i hele EU og kræve mere afskrækkende sanktionsniveauer, ikke i sig selv forenet deres respektive opfattelser af miljøkriminalitet inden for det råderum, som direktivet giver. På samme måde forhindrer de utilstrækkelige sanktionsniveauer i en række medlemsstater ifølge Kommissionen lige konkurrencevilkår i hele EU og anvendelsen af instrumenter til gensidig anerkendelse (såsom den europæiske arrestordre og den europæiske efterforskningskendelse).

Danmark deler Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet anses for at være overholdt.

6. Gældende dansk ret

I direktiv 2008/99/EF om strafferetlig beskyttelse af miljøet er der fastsat fælles minimumsregler for at kriminalisere miljøkriminalitet.

Direktivet er gennemført i dansk ret ved en række love og bekendtgørelser inden for miljøområdet, herunder om miljøbeskyttelsesloven, havmiljøloven, naturbeskyttelsesloven, jordforureningsloven og kemikalieloven. De pågældende miljølove med tilhørende bekendtgørelser er karakteriseret ved, at de regulerer en række miljøskadelige handlinger og fastsætter strafferetlige sanktioner, der spænder fra bødestraf til fængsel i op til 2 år.

Herudover følger det af straffelovens § 196, at særligt grove overtrædelser af miljølovgivningen, der indebærer betydelig skade på miljøet eller fremkalder nærliggende fare derfor, eller er af mere systematisk karakter, kan straffes med fængsel i op til 6 år. Handlinger, der forårsager dødsfald eller alvorlig personskade, kan efter omstændighederne straffes efter straffelovens 25. kapitel om forbrydelser mod liv og legeme, herunder eksempelvis § 241 om uagtsomt manddrab eller § 249 om uagtsom legemsbeskadigelse.

Straffelovens § 75 vedrører konfiskation. Efter § 75, stk. 1, kan udbyttet ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb helt eller delvis

konfiskeres. Det følger af § 75, stk. 2, at såfremt det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor, kan der ske konfiskation af bl.a. genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en strafbar handling, samt af genstande, med hensyn til hvilke, der i øvrigt er begået en strafbar handling.

Straffelovens regler om konfiskation suppleres af særregler herom. Bl.a. fremgår det af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 6, jordforureningslovens § 88, stk. 5, og kemikalielovens § 59, stk. 7, at der kan ske konfiskation af en ved en overtrædelse opnået økonomisk fordel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare derfor.

Retsplejelovent indeholder regler, der giver mulighed for at foretage beslaglæggelse med henblik på konfiskation, jf. lovens § 802.

Efter straffelovens § 79, stk. 1, kan den som udøver en virksomhed, som kræver særlig offentlig autorisation eller godkendelse frakendes retten til at udøve den pågældende virksomhed eller til at udøve den under visse former, såfremt det udviste forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen. Det samme gælder efter § 79, stk. 2, når særlige omstændigheder taler derfor, om udøvelse af en anden virksomhed. Efter samme regel kan der ske frakendelse af retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser. Særregler om frakendelse af retten til at drive virksomhed findes bl.a. i miljøbeskyttelseslovens § 110 b.

I en dom i en straffesag kan det bestemmes, at nogen under anvendelse af tvangsbøder skal opfylde en forpligtelse mod det offentlige, jf. retsplejelovent § 997, stk. 3. Det kan efter omstændighederne omfatte forpligtelser, der følger af miljølovgivningen. Denne almindelige regel suppleres af særregler i miljølovgivningen, der giver myndighederne mulighed for at udstede forbud og påbud med henblik på at sikre, at lovene overholdes, se f.eks. miljøbeskyttelseslovens §§ 68 og 69, havmiljølovens §§ 45 b og 45 d, naturbeskyttelseslovens §§ 73 og 74, jordforureningslovens § 39 og kemikalielovens § 48.

Efter straffelovens 5. kapitel kan juridiske personer straffes med bøde, når det er bestemt ved eller i medfør af lov. Hjemmel til strafansvar for juridiske personer findes bl.a. i miljøbeskyttelsesloven, havmiljøloven, naturbeskyttelsesloven, jordforureningsloven og kemikalieloven.

Forældelsesfristen for strafansvar er efter straffelovens § 93, stk. 1, 2 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 1 år for lovovertrædelsen. Forældelsesfristen er 5 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 4 år, jf. § 93, stk. 1, nr. 2. Overtrædelser af straffelovens § 196 om særligt grove overtrædelser af miljølovgivningen er undergivet en forældelsesfrist på 10 år.

Efter straffelovens § 6, stk. 1, vil der kunne straffes for handlinger, der foretages i den danske stat eller på et dansk fartøj. Efter lovens § 9, stk. 1, 1. pkt., anses handlinger for foretaget, hvor gerningsmanden befandt sig ved handlingens foretagelse. Efter § 9, stk. 1, 2. pkt., anses handlinger, for så vidt angår juridiske personer, for foretaget, hvor den eller de handlinger, som medfører ansvar for den juridiske person, er foretaget.

Efter straffelovens §§ 7, 7 a, 8, 8 a og 8 b kan en række handlinger straffes, hvis de er begået uden for Danmark, f.eks. hvis de er begået af en dansk statsborger, eller der er tale om handlinger, der krænker en forpligtelse, som det ifølge lov påhviler gerningsmanden at iagttage i udlandet.

Mange regler i miljølovgivningen vil dog være territorielt begrænset til kun at gælde i Danmark, hvorfor reglerne almindeligvis ikke finder anvendelse på handlinger foretaget i udlandet.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget vil have økonomiske konsekvenser i form af indvirkningen på EU's budget, navnlig som følge af forslaget's mål nr. 5 (forbedre beslutningstagningen på et velinformeret grundlag om miljøkriminalitet gennem bedre indsamling og formidling af statistiske data). Forslaget medfører en engangsudgift på EU's budget på 560.000 EUR (ca. 4.200.000 kr.) i 2025 samt tilbagevendende årlige omkostninger på 45.000 EUR (ca. 337.600 kr.), jf. pkt. 4 i bemærkningerne til Kommissionens forslag. Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter, svarende til en statslig engangsudgift ved forslaget på knap 84.000 kr. i 2025 og 6.750 kr. i tilbagevendende, årlige omkostninger.

Direktivforslaget vil ikke i sig selv have økonomiske konsekvenser for Danmark.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget forventes ikke i sig selv at medføre andre konsekvenser.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Specialudvalget for Politimæssigt og Retligt Samarbejde.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen, men medlemsstaterne ses at være generelt positivt indstillet over for formålet med forslaget.

Direktivforslaget har været drøftet på møder i COPEN-arbejdsgruppen, hvor de øvrige medlemsstater generelt har været positivt indstillet og udtrykt opbakning til formålet med direktivet. Der udestår dog fortsat endelig afklaring af flere elementer, herunder fsva. forslagens bestemmelser om, hvilke sanktioner der skal fastsættes for de krænkelse, der er omfattet af direktivforslaget.

Direktivforslaget blev ligeledes drøftet på rådsmødet (retlige og indre anliggende) den 9.-10. juni 2022 i Luxembourg, hvor der blev opnået enighed om en delvis generel indstilling vedrørende de artikler, der definerer de strafbare handlinger. Ministrene drøftede også en harmonisering af strafferammen for at udstikke retningslinjer for det videre arbejde.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark deler ønsket om at styrke bekæmpelsen af miljøkriminalitet i medlemsstaterne og er derfor umiddelbart positivt indstillet over for formålet med forslaget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 i Luxembourg.

Dagsordenpunkt 4: Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO)

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i marginen.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022 med henblik på en statusdrøftelse om Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO). Sagen er omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Det forventes, at man fra dansk side kan tage statusorienteringen til efterretning.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte i juli 2013 med hjemmel i TEUF artikel 86 et forordningsforslag om oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO). Forordningen blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. oktober 2017. Det er på nuværende tidspunkt alene 22 medlemsstater, som deltager i samarbejdet om EPPO som led i et såkaldt forstærket samarbejde.

Forordningen er omfattet af retsforbeholdet, hvilket indebærer, at den ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

Der er løbende gjort status på implementeringen af EPPO på RIA-rådsmøderne, hvor spørgsmålet om fremdrift i implementeringen og udpegelsen af en europæisk chefanklager har været tilbagevendende punkter. På rådsmødet den 7.-8. oktober 2019 blev den nye europæiske chefanklager, Laura Codruța Kövesi (Rumænien), udpeget. EPPO indledte den 1. juni 2021 sit arbejde.

Ved rådsmødet den 9.-10. december 2021 blev medlemsstaterne orienteret om status på etableringen af EPPO, herunder i forhold til samarbejdet med tredjelande og ikke-deltagende medlemsstater. Det er umiddelbart forventningen, at statusorienteringen ved rådsmødet den 13.-14. oktober 2022 bl.a. vil kunne følge bredt op på oprettelses- og gennemførelsesarbejdet.

Fra dansk side arbejdes der aktuelt på snarest muligt at indgå en samarbejdsaftale (Working Arrangement) med EPPO. Aftalen vil være af teknisk/operationel karakter. Aftalen skal – sammen med en lov, der blev vedtaget sommeren 2022, og som indeholder en præcisering af retsgrundlaget for danske myndigheders og domstoles samarbejde med EPPO (lov nr. 897 af 21. juni 2022) – sikre klare rammer for det danske samarbejde med EPPO.

3. Formål og indhold

Formålet med punktet er at give en statusopdatering om EPPO.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forordningen er vedtaget med hjemmel i TEUF artikel 86 og er således omfattet af retsforbeholdet. Sagen har derfor ikke i sig selv haft lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har af samme årsag ikke haft statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne vil tage statusorienteringen til efterretning.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark deler målsætningen om at sikre bedst mulig beskyttelse af EU's finansielle midler. Derfor er man fra dansk side opmærksom på at sikre

grundlaget for et effektivt samarbejde mellem den danske anklagemyndighed og EPPO.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021.

Dagsordenpunkt 5: Uddannelse af dommere mv. og betydningen heraf for adgangen til domstolene i regi af retsstatsprincippet

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022 med henblik på en meningsudveksling om spørgsmålet om uddannelse af dommere mv. og betydningen heraf for adgangen til domstolene i regi af retsstatsprincippet. Det vides ikke på dette stadie, hvad dagsordenspunktet konkret omhandler, men det er muligt, at drøftelsen kommer til at tage afsæt i den årlige retsstatsrapport. Som led i styrkelse af retsstatsprincippet overholdelse i EU besluttede Kommissionen således i 2019 at udarbejde en årlig rapport om udviklingen af retsstatsprincippet i medlemsstaterne. Den tredje retsstatsrapport blev offentliggjort i juli 2022. Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side støtter man generelt Kommissionens indsats for at øge monitorering af retsstatsforholdene i medlemsstaterne og ser positivt på en drøftelse af spørgsmålet om uddannelse af dommere mv. og betydningen heraf for adgangen til domstolene i regi af retsstatsprincippet.

2. Baggrund

Som led i indsatsen for at styrke retsstatsprincippet i EU's medlemsstater lagde EU-Kommissionen i en meddelelse fra juni 2019 (KOM(2019) 343 endelig) op til, at Kommissionen på årlig basis skulle udarbejde en retsstatsrapport. Formålet med rapporten er at monitorere efterlevelsen af retsstatsprincippet på tværs af medlemsstaterne for bedre rettidigt at kunne identificere problematiske tendenser og dermed forebygge, at de udvikler sig til deciderede problemer. Forslaget fik bred opbakning blandt medlemsstaterne.

Den tredje årlige retsstatsrapport blev offentliggjort den 13. juli 2022 (KOM(2022) 500 endelig) og redegør for retsstatsforholdene på tværs af EU samt i de enkelte medlemsstater. Rapporten baserer sig på skriftlige bidrag fra samtlige medlemsstater, virtuelle landebesøg fra Kommissionen samt på anerkendte kilder, herunder Venedig-Kommissionen og GRECO. I det

skriftlige bidrag blev medlemsstaterne bedt om at redegøre for bl.a. forholdene for træning af dommere, anklagere, advokater og personale ved domstolene. Drøftelser af rapporten er en del af den årlige dialog om retsstatsprincippet.

Der blev på rådsmødet for almindelige anliggender (GAC) den 20. september 2022 afholdt en årlig horisontal drøftelse af retsstatssituationen på tværs af EU. Der vil hertil også senere (forventeligt i november 2022) blive afholdt landespecifikke drøftelser i regi af GAC med afsæt i de landespecifikke kapitler i rapporten. Idet Danmark – sammen med Belgien, Bulgarien, Tjekkiet og Estland – var genstand for en sådan landespecifik drøftelse i november 2020 i forbindelse med offentliggørelsen af den første retsstatsrapport, vil Danmark ikke være genstand for en sådan lantedrøftelse i år.

Drøftelsen på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022 forventes – formentlig med afsæt i den seneste retsstatsrapport – at fokusere på spørgsmålet om uddannelse af dommere mv. og betydningen heraf for adgangen til domstolene i regi af retsstatsprincippet.

3. Formål og indhold

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022 som en meningsudveksling. Det vides ikke på dette stadie, hvad dagsordenspunktet konkret omhandler, men det er muligt, at drøftelsen kommer til at tage afsæt i den årlige retsstatsrapport.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høringer vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemsstater, herunder Danmark, har løbende udtrykt støtte til Kommissionens øgede monitorering af retsstatsforholdene på tværs af EU og i de enkelte medlemsstater.

Enkelte medlemsstater har modsat været mere kritiske over for Kommissionens øgede monitorering.

Der forventes imidlertid generelt at være bred opbakning til, at EU-Kommissionen fortsætter sit arbejde med udarbejdelse af en årlig retsstatsrapport, samt en årlig horisontal og landespecifik drøftelse.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen finder det afgørende, at alle medlemsstater lever op til EU's grundlæggende værdier, herunder demokrati og retsstatsprincippet. Efterlevelse af retsstatsprincippet er afgørende for både legitimiteten og effektiviteten af samarbejdet mellem EU's medlemsstater.

Regeringen bakker derfor op om Kommissionens initiativ om løbende at monitorere retsstatsprincippet overholdelse i medlemsstaterne og ser positivt på en meningsudveksling om spørgsmålet om uddannelse af dommere mv. og betydningen heraf for adgangen til domstolene i regi af retsstatsprincippet. Retsstatsrapporten er et nyttigt redskab til at identificere mulige, negative tendenser og til rettidigt at forebygge, at de udvikler sig til deciderede problemer, som det efterfølgende er vanskeligt at rette op på. Regeringen finder samtidig, at retsstatsrapporten er et nyttigt supplement til artikel 7-procedurerne, EU-domstolens virke og retsstatsmekanismen, der muliggør tilbageholdelse af EU-midler.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenpunkt 6: Opretholdelse af grundlæggende rettigheder i en krisetid

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022 med henblik på en meningsudveksling om spørgsmålet om opretholdelsen af de grundlæggende rettigheder i en krisetid med direktøren for EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA). Drøftelsen forventes at tage udgangspunkt i FRA's årlige rapport om grundlæggende rettigheder. Rapporten fra 2022 sammenfatter og analyserer udviklingen på menneskerettighedsområdet i EU i 2021. Det forventes, at drøftelsen kommer til at dreje sig om de udfordringer på menneskerettighedsområdet, som rapporten for 2022 peger på. Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side støtter man generelt FRA's arbejde med løbende at monitorere udviklingen på menneskerettighedsområdet i EU og ser positivt på at drøfte bl.a. de udfordringer, som FRA har identificeret i rapporten fra 2022.

2. Baggrund

EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) udarbejder årligt en rapport om grundlæggende rettigheder, som sammenfatter og analyserer udviklingen på menneskerettighedsområdet i EU det seneste år. Rapporten giver således indsigt i de hovedemner, der danner grundlag for debatten om grundlæggende rettigheder i hele EU, herunder både resultater og områder, der forsat giver anledning til bekymring. Fokuskapitlet i rapporten for 2022 er covid-19's følger for borgernes sociale rettigheder, navnlig hvad angår uddannelse, beskæftigelse og sundhedsydelse. FRA ser bl.a. på erfaringerne hos børn, unge, ældre, personer med handicap og andre personer i sårbare situationer. FRA ser endvidere på, hvordan EU-medlemslandene planlægger at anvende de EU-midler, der er øremærket genopretning efter pandemien, til at fremme sociale rettigheder. Ifølge FRA bør regeringerne fremover inddrage nationale menneskerettigheds- eller ligestillingsorganer i overvågningen for at sikre, at EU-finansierede genopretningstiltag respekterer de grundlæggende rettigheder.

De øvrige kapitler i rapporten for 2022 omhandler EU's charter om grundlæggende rettigheder, ligestilling og ikke-forskelsbehandling, racisme, fremmedhad og den hermed forbundne intolerance, integration af romaer, asyl og migration, informationssamfundet, privatlivets fred og databeskyttelse, børns rettigheder, adgang til domstolsprøvelse og status for gennemførelsen af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.

Det forventes, at drøftelsen på rådsmødet den 13.-14. oktober 2022 navnlig kommer til at dreje sig om covid-19's følger for borgernes sociale rettigheder, og at drøftelsen tager afsæt i FRA's rapport om grundlæggende rettigheder fra 2022.

3. Formål og indhold

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022 som en meningsudveksling.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høringer vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generelt at være bred opbakning til, at FRA fortsætter sit arbejde med at monitorere udviklingen på menneskerettighedsområdet i EU.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen finder, at den årlige rapport om grundlæggende rettigheder er et nyttigt redskab til bl.a. at identificere og imødegå de udfordringer på menneskerettighedsområdet, som EU og dets medlemslande står over for. Regeringen bakker derfor op om FRA's arbejde med løbende at monitorere udviklingen på menneskerettighedsområdet i EU og ser positivt på en meningsudveksling om de bekymringsområder, som FRA har identificeret i rapporten fra 2022.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenpunkt 7: Rådskonklusioner om styrkelse af Det Europæiske Retlige Cybercrime Netværks kapaciteter

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

1. Resumé

Sagen er sat på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022 med henblik på godkendelse af rådskonklusionerne om styrkelse af Det Europæiske Retlige Cybercrime Netværks kapaciteter. Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Det forventes, at man fra dansk side vil kunne støtte rådskonklusionerne.

2. Baggrund

Det Europæiske Retlige Cybercrime Netværk (EJCEN) blev etableret i 2016 med henblik på at fremme kontakten mellem eksperter på cyber-området samt styrke samarbejdet mellem de kompetente myndigheder i Europa ved bl.a. at muliggøre udvekslingen af ekspertise, erfaringer og anden relevant viden vedrørende efterforskning og retsforfølgning af cyberkriminalitet. Siden 2016 har netværket afholdt to årlige plenarmøder. Derudover har netværket etableret fem undergrupper, som beskæftiger sig med e-beviser, virtuelle valutaer, case-building, dataopbevaring og træning.

EJCEN har ikke sit eget sekretariat, som kan organisere og koordinere arbejdet i netværket. Arbejdet varetages derfor i praksis af Eurojust, som yder logistisk og organisatorisk støtte til EJCEN gennem en særlig ”support group”, der består af en fasttilknyttet national ekspert samt fire medarbejdere, som kun er delvist tilknyttet organisationen. Eurojust er desuden vært for møderne i netværket, ligesom Eurojust står for udvekslingen af informationer mellem medlemmerne og andre interessenter.

Rådet udgav den 18. juni 2019 en rapport om samspillet mellem Eurojust og de netværk, som er nedsat af Rådet på området for retligt samarbejde i straffesager. I rapporten fremhæves bl.a. behovet for at etablere et fast EJCEN-sekretariat, der kan understøtte det arbejde, som netværket varetager.

Der er efterfølgende ikke blevet fulgt op på Rådets anbefalinger, og det tjekiske formandskab har derfor udarbejdet tre sæt rådskonklusioner, som

tager sigte på at anerkende EJCEN's rolle og styrke netværkets kapaciteter på cyber-området ved at foreslå oprettelsen af et fast sekretariat.

3. Formål og indhold

Initiativet har til formål at styrke EJCEN's kapaciteter gennem oprettelsen af et fast sekretariat.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv økonomiske konsekvenser, da rådskonklusionerne ikke er bindende. Såfremt Kommissionen følger op med konkrete forslag som følge af opfordringerne i rådskonklusionerne, vil de eventuelle økonomiske konsekvenser heraf skulle vurderes særskilt.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser fra de øvrige medlemsstater om deres holdning til sagen. Medlemsstaterne forventes dog generelt at støtte op om rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man generelt positivt indstillet over for at styrke EJCEN's kapaciteter. Det forventes derfor, at man fra dansk side vil kunne støtte rådskonklusionerne. Såfremt Kommissionen følger op med et forslag, vil

regeringens endelige stillingtagen afhænge af en nærmere vurdering af forslaget lovgivningsmæssige, økonomiske og andre konsekvenser.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.